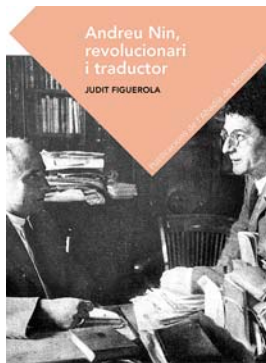

la mirada
GUSTAU MUÑOZ

La història d'aquest revolucionari, desaparegut i difamat per l'estalinisme, té una nova versió a càrrec de Judit Figuerola i editada per Publicacions de l'Abadia de Montserrat, que s'ha centrat en l'aspecte més cultural d'Andreu Nin, que entre moltes altres coses també va ser traductor.

Andreu Nin, home de cultura, traductor

**Andreu Nin,
revolucionari i traductor**
JUDIT FIGUEROLA

Publicacions de l'Abadia de Montserrat
ciutat, 201x
352 pàgines

Era un revolucionari de tipus bolxevic, tan embadalit per la Revolució russa, després d'una primera joventut de tempteigs professionals i polítics, entre el republicanisme i l'anarcosindicalisme, que s'establí a la Unió Soviètica i s'integrà en la vida d'aquell món a part en temps convulsos. Fins que retornà a Catalunya perquè les coses allà s'havien posat difícils. De jove havia sentit la necessitat "de fugir del Vendrell", el seu poble, "córrer món, conèixer les grans amistats, ésser alguna cosa important". Andreu Nin va aconseguir-ho, però li costà car.

Fou un revolucionari professional durant molt de temps. Ja ho sabíem: actiu a la CNT, secretari de la Internacional Sindical a Moscou, integrat a la política soviètica, partidari de Trotski en les lluites internes a l'URSS, fundador del POUM. Conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya l'any 1936. Perseguit, denunciat, segrestat i assassinat pels serveis secrets soviètics, amb complicitats no aclarides, durant la guerra civil. Desaparegut i difamat per l'estalinisme. Un drama d'aquell temps de sang i de foc. No deixa de ser curiós que un revolucionari català, Ramon

Mercader, fos l'assassí de Trotski i un altre revolucionari català, Andreu Nin, fos assassinat per ordre de Stalin, en el marc de les purgues inclements d'aquella època.

Als anys seixanta i setanta reviscolà l'interès per la figura d'Andreu Nin, en el context de la lluita antifranquista, que en alguns ambients es plantejava com a combat revolucionari, com una etapa d'una revolució socialista. Per tant s'acudia a models clàssics i la Revolució russa del 1917, la duresa bolxevic, el leninisme, la construcció del partit del proletariat, i totes aquestes coses, tenien encara un poder de seducció remarcable. Interessant, la funció dels models històrics per explicar el present. Els revolucionaris russos invocaven tothora episodis de la Revolució francesa, parlaven de Termidor, de bonapartisme... Posteriorment, l'evocació de les diverses fases de la Revolució russa entre 1905 i 1917 captava moltes imaginacions. També faria aquest paper la conjuntura de guerra i revolució a Espanya entre 1936 i 1939. L'experiència del POUM i la figura d'Andreu Nin assolien una nova rellevància, de la mà d'antics companys que el reivindicaven i de nous histori-

teatre

'Al sostre' de Nigel Planer, dirigida per Israel Solà a l'Escenari Joan Brossa

cinema

Esteve Plantada ens parla de 'Glass', un inquietant 'thriller' psicològic

televisió

'Black Earth Rising', sobre el genocidi de Ruanda, explicat amb gran sensibilitat

motor de cultura i traductor. Sobretot de traductor. Però tot restava una mica en un segon pla. Ara, gràcies al treball de Judit Figuerola, comptem amb una aproximació completa i rigorosa a la vessant cultural d'Andreu Nin, i particularment a la tasca com a traductor al català (i també al castellà), que fou particularment intensa i reeixida. Els dos volums que li ha dedicat (*Andreu Nin militant de la cultura*, 2017 i *Andreu Nin, revolucionari i traductor*, 2018), restitueixen la imatge completa d'un home de lletres, d'un home de cultura, doblat de revolucionari. Tota la seua tasca de traductor —una ocupació esforçada, ingrata, poc reconeguda— sobretot dels clàssics russos, però no tan

sols, hi és descabdellada amb tot de detall. Un gran treball que reivindica una faceta poc atesa de Nin. I alhora una aportació de primer ordre a la història de la cultura, perquè ens trasllada de ple als mecanismes de funcionament, gestió, publicació, relacions i vida dels ambients editorials, de la incipient indústria cultural catalana —i espanyola— dels anys vint i trenta. Una gran aportació, basada en la seua tesi doctoral. Convé llegir aquesta obra de Judit Figuerola i reconèixer de pas la tasca que s'està fent a la Facultat de Traducció i Interpretació de la Universitat Autònoma de Barcelona, amb mestres com el de Montserrat Bacardí, que ha retut ja fruits molt considerables.

adors que analitzaven la seua trajectòria, de Wilebaldo Solano i Victor Alba a Pelai Pagès.

Vàrem conèixer aviat textos polítics de Nin a través del volum *Los problemas de la revolución española*, que va editar Ruedo Ibérico a París el 1971. I també —i de manera particularment inspiradora— amb *Els moviments d'emancipació nacional*, publicat per les Edicions Catalanes de París el 1970. Aquest darrer volum inclou un extens assaig biogràfic a cura de Wilebaldo Solano. Juntament amb l'"Homenot" que li dedicà Josep Pla, inclòs al volum 16 de l'*Obra Completa* (1970), fou durant força temps una font d'informació directa sobre un personatge que retornava de les boires de la història.

Més enllà de la faceta de revolucionari bolxevic i de polític apassionat amb un final tràgic, sabíem de la trajectòria cultural més àmplia d'Andreu Nin, de la seua tasca com a publicista, pro-